

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	18 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
Kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszamutatásának
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Vasuti üzletvezetőséget Nagy-Váradnak.

Holnapról kezdve a debreceni—nagyvárad vasut üzembehelyezése által ismét emelkedik Nagy-Várad vasutforgalmi jelentősége s ezzel az új vasutalattal most már hét irányba fut ki a nagyvárad állomásról vasutvonal, tehát tagadni sem lehet, hogy városunk hatalmas vasuti gócpont. A statisztika pedig igazolja, hogy Magyarországon, a székesfővárost is beleértve, a harmadik helyen áll Nagy-Várad a vasuti személyforgalom tekintetéből, s csak Budapest és Pozsony előzik meg. És ennek dacára azt látjuk, hogy hasonlíthatatlanul jelentéktelenebb forgalmu városokból dirigálják a mi vasutvonalainkat.

Nagy-Váradon a legmagasabb vasuti hivatali szerv a forgalmi főnökség, mióta az itteni üzletkezelőséget feloszlatták, míg körülöttünk a sokkal csekélyebb forgalmu s vasuti szempontból kisebb jelentőségű városokban: Debrecenben, Kolozsvárott, Aradon vasuti üzletvezetőségek vannak.

Amióta nyilvánosságra jött, hogy a magyar államvasutaknál nagyobb reformokat akarnak élelbeléptetni s különösen az üzletkezelőségeket óhajlják sza-

porítani, ismét megindult a versengés a városok között. Ebből a versenyből mi sem maradhatunk ki, annál inkább, mert az irányadó körök tervei már eleve kizárják, hogy az üzletkezelőségek elhelyezésének kérdésében azt az érvelést használhassák továbbra is ellenünk, amit eddig, hogy t. i. Nagy-Várad városa azért nem kaphat vasuti üzletkezelőséget, mivel a hozzánk nagyon közel fekvő három városban: Kolozsvárott, Aradon és Debrecenben már vannak vasuti üzletkezelőségek.

Teljesen beavatott és irányadó helyről ugyanis arról értesülünk, hogy ez évben a kereskedelmi kormány két új vasuti üzletkezelőséget állít fel és pedig az egyiket Temesvárott, a másikat a Dunántul: Pécsen. — Temesvár pedig hasonlíthatatlanul közelebb fekszik a már vasuti üzletkezelőséggel bíró Aradhoz, mint akár Debrecen, akár Arad, akár Kolozsvár Nagyváradhoz.

Azt az érvelést is hallottuk Nagyvárad ellen, hogy Nagyvárad a fejlődésnek olyan útján van, hogy minden ilyen alakban megnyilatkozó állami támogatás nélkül is biztosítva van a fejlődése. Ez azonban merő tévedés, mert a polgárság intenzív tevékenysége, áldozatkészsége képezi jelenleg egyedüli alapját a város fejlődésének, de ennek a tevékenységnek, áldozatkészségnek is van ha-

tára s teljesen magára hagyatva, könnyen bekövetkezhet a fejlődésben a stagnáció, ami teljesen egy a visszafejlődéssel. Az állam érdeke is, hogy ide ne jusson Nagyvárad, s ezért egyenesen kötelessége az államkormányának, hogy Nagyváradot a fejlődésre irányuló törekvésében minden rendelkezésére álló eszközökkel támogassa.

A versengő városok már korábban megindították az akciót a vasuti üzletkezelőség elnyeréséért. Mi még csak most készülünk deputációba a miniszterhez. Talán még nem késő s éppen ezért elvárjuk az összes befolyásos tényezőktől, különösen pedig a bihar-megyei országgyűlési képviselők mindeiktől, hogy Nagyvárad főispánját, országgyűlési képviselőjét és polgármesterét a vasuti üzletkezelőség elnyerése iránt indított akciójukban és tevékenységükben teljes odaadással támogassák.

Kmetty professzor a politikai helyzetéről. Kmetty Károly dr egyetemi tanár, aki a koalíciós korszakban a függetlenségi és 48-as párt egyik vezértérfia és alelnöke volt, ekként nyilatkozott a magyar politikai életéről:

— Teljesen visszavonultam a politikai arénától azért, mert megundorodtam a pártviszonyoktól. A Justh-pártból — ha emlékszik rá — szintén kiléptem. Nem egyeztettem a politikájával az enyémmel. Ez nem radikálisan demokratikus politikai párt. Hát —

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szerelem zsarnoka.

Iwan Iwanovics Lapkin, egy kellemes külsejű fiatal ember és Anna Semjonowna Samblitzkaja, egy fitosorru leány leültek a padra a part mentén. Porpás helyen állt ez a pad, felette sűrű ágak himbálódtak. Kíváncsi szem nem tekinthetett ide, csupán a vízből felbukkanó halak láthaták, mi történik a padon. Kezükben hátó, horog, apró, felszurt férgék. Csakbamar hozzá is fogtak a horgászhoz.

— Örülök, hogy végre egyedül lehetünk — szólit Lapkin. — Sok mondani valóm van önnek, Anna Semjonowna . . . Nagyon . . . Amikor első ízben láttam önt . . . akkor kezdtem megérteni életem célját . . . Ekkor ismerem meg a szerelemet . . . ekkor tudtam meg, mi a szenvedélyes szerelem . . . Hó!

. . . Ne húzza még ki a horgot. Hadd harpon bele a hal! . . . Mondja csak édesem, remélhetek-e hasonló viszonzást ön részéről is? . . . Gyorsan, most rántsa ki a horgot . . .

Anna Semjonowna hirtelen kirántotta a horgot s felsikoltott. A levegőben egy ezüstös hal ticánkolt a horog végén.

— Hamar, hamar, fogja meg! — ujjongott a leány.

A hal lepottyant a földre, csapkodta magát körül a füvön, azután egy loccsanás s ismét benne volt a vízben.

Lapkin, amidőn a hal után kapott, a hal helyett a leányt ragadta meg s ajkához szoritva, megcsókolta. A leány kicsit ellenkezett, de már késő volt. Ajkuk egy forró csókban találkozott. Az első csók után elcuppant a második, aztán a harmadik, a negyedik követte.

Amikor már száma sem volt a sok csóknak, vig kacaj tört fel a bokrokban, hátuk megett. Megfordulnak. A folyóból egy fürdőző

fiu teste emelkedett ki, az Anna Semjonowna öcsce bukdácsolt, kacagva a hős hullámokban. A szerelmesek úgy el voltak merülve, hogy nem vették észre a kis leskelődőt, aki megállt, azután ismét kacagni kezdett.

— Ha-ha hal! Hát hi-hi-hi! Csókolóztok! — Várjatok csak! Megmondom a márnak!

— Ön, mint tisztességes ember — motyogta Lapkin ijedten —, nem fogja ezt tenni. Csunya dolog más után leselkedni s elárulni még rutabb dolog.

— Adjatok egy rubelt s akkor nem árulak el benneteket! Különben baj lesz!

Lapkin kivett egy rubelt a zsebéből s átadta a fiúnak. Kolja — így nevezték a fiút — egyet füttyentett s azután belevetette magát a vízbe.

A fiatalok nem mertek csókolózni. Másnap Lapkin tust és festéket vitt Koljának, Anna pedig csokoládéval kedveskedett neki, de a fiu csak nem tágitott mellőlük, egy lépést sem tehettek anélkül, hogy Kolja velük ne lett volna.

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

tisztelet a kivételeknek és kiváltnak Justh Gyula kifogástalan egyéniségének — akarták-e azok komolyan a választói jogot? Nem! Itt én, milyen fagyos hidegséggel hallgatták a pártkörben a tiszta választójogról való fejtegetéseimet? És a bankkérdésben kicsoda szélmalom-harcot folytattak! Mindenkor hangoztatam azt a meggyőződésemet, hogy: az önálló, külön magyar hadsereg szervezésének a kérdése a fődolog. Erre kell törekedni és rendületlenül kellett volna mellette kitartani. És ez nem volt légvár. Ezt kitartással ki lehetett volna vinni. Esetleg husz évi küzdelem árán. Es ha a jelenlegi pártalakulatokat szemlélem, hát nem röstellem kinyilatkoztatni, hogy nekem legjobban a nemzeti munkapárt tetszik. Egynehány reakcionárius konzervatív elemről eltekintve, ez a párt tartalmazza a legértékesebb politikai egyéniségeket. Ha a munkapárt helyes irányban és mederben folytatja kitűzött programját, néki van a legtöbb kilátása a tartós kormányzatra.

Ami pedig engem illet, én távol akarok maradni a politikai küzdelmekről és a tudományok szentelme tevékenységemet.

Robotoló gyermekek.

Bizonyára ismeretes az olvasó közönség előtt, hogy a tizenkét éven aluli gyermekek közül sok-sok ezren fírasztó gazdasági tevékenységet folytataak, hogy nemcsak az idillikus libapásztorlással és juhlegeltetéssel, báránykák gondozásával foglalkoznak, hanem gyáraink, műhelyeink is tele vannak ilyen apró martirokkal, akikben az életet már a rütyfakadás idején megfagyasztják.

De hagyjuk az érzelmi momentumokat, ne keressük ezuttal az erkölcsi és a társadalmi veszedelmeket, a higiénikus szempontból égbekiáltó borzalmakat. Itt pusztán az okoszerű gazdálkodás, a nemzeti vagyonosodás alapján elmélkedjünk a dolog felett.

Az Országos Statisztikai Hivatal jelentése szerint a bányákban alkalmazott munkások bére a következő: Férfi munkások bére 570—500 fillér, nőmunkásoké 280—240 fillér,

— Ilyen kicsi s mégis milyen nagy gazember —, dünnyögött magában Lapikin. Na, ebből is szép mákvirág lesz majd idővel. Később aztán követelőző, szemtelenné kezdett lenni a fiú, — azzal tenyegetőzött, hogy mindent elmond a mamának; szóval zsarolta a szerelmeseket. Később még órát is kért tőlük.

Egy ízben, — a mint ebédnél ültek, — Kolja nem tudta visszatartani a nevetését, kezdetben csak a szemével pislogott Lapikra, majd sunyi vinnyogással szólott hozzá:

— Meséljél Mit?

Lapkin fulig pirult. Anna Semjonowna a másik szobába futott.

Augusztusig tartott ez a gyötrelmes állapot. Augusztus végén aztán Lapikin megkérte Anna kezét.

Micsoda boldog nap volt ez!

A szülők beleegyeztek. Lapkin a beleegyezés után futott a kertbe, megcsipte a fiút s úgy elpáholta, hogy bőgött belé a jövőndőbeli sógor.

Anna pedig a fülét cibáta meg Koljának.

Később, a mikor már a házasság boldogságát élvezték, megvallották egymásnak, hogy annak idején, soha olyan boldogságot nem éreztek, mint akkor, amidőn Kolját elpáholta,

gyermekmunkásoké 30—40 fillér között változik. Ugyannyi átlagos munkabért kapnak az ipari munkánál alkalmazott gyermekek is. Alljunk meg egy pillanatra e ponton.

Hát kifizetődik az egy nemzet gazdaságában, hogy a 30 fillér értékű munkára rákéyszerítse az ártatlan gyermeket? Hogy a bányák és gyárak fojtó tűzében, méreggel telített légkörében dolgoztassa őket napestig? Mi más következik ebből, mint hogy a gyermek megkeres ugyan 30 fillért már 8—10 éves korában, de nem tanul meg írni, olvasni sohasem. Így gondoskodik az állam a közoktatásügyi törvények végrehajtásáról, s ezért analfabéta csaknem a fele a lakosságnak.

Es ha még csak ez volna a baj, nem sok köze volna a dolognak a közgazdasághoz. De a káros következmények ebben még nem mérülnek ki. Van még egy veszélyesebb oldala is a dolognak. Az a gyermek, aki 8—10 éves korában már komoly gazdasági munkát végez, nem tanul semmitféle ipart, semmitféle mesterséget. Teljesen mesterség nélkül fog felnővekedni és növelni fogja a tanulatlan munkások óriási tömegét.

Hiszen sehol a világon sincs annyi tanulatlan munkás, mint a mi fejletlen, szegény hazánkban. Közmondás, hogy a szegény ember drágán vásárol. Az ő ócskább, beszerzett szükségleti cikke nemcsak, hogy drágább, de aránylag sokkal kevesebb ideig tart, mint az uraknak látszólag drágán megfizetett holmija. A tudatlan, szegény ember mégis csak megmarad az olcsó portékánál, sem gazdasági ereje, sem tudása nem engedi, hogy az észszerű eljárást kövesse. De egy egész nemzet csak nem fogja ugyanezt a rövidlátó politikát folytatni! A nemzetek örökéletűek s így a jelenről rájuk nézve fontosabb a jövő. Azért az olcsó szerzett 30 fillér nápszámért nem szabad elpocsékolnia nemcsak annak a szegény gyermeknek a jövőjét, hanem azt a sokszorosan megnövekedő keresőképességet sem, amelyet az egész közgazdaság nyerne a jövőben, ha ahelyett, hogy zsenje korában munkába fogták, előbb tanult munkássá képeznék.

Hiszen igaz, hogy nem találunk teljes megaláztatottságot egyetlen egy osztály körében sem, a tanult munkások és mesteremberek között sem. Mégis az elégedetlenség a tanulatlan munkások között a legnagyobb s ezért az állam — és társadalom telforgató törekvések legujjában az ilyen tanulatlan munkások között tenyésznek. Az állam jóléte, s a társadalom biztonsága egyaránt megkövetelik a nemzet e nagy könnyelműségének fontolóra vételét és az illetékes köröknek több figyelmet illenék szentelni a nevelési ügynek a nagyobb bajok megelőzésére, amíg nem késő. Véget kell vetnünk ez állapotnak, mert nem fizetődik ki, mert nem gazdaságos, hogy a ma garasaiért feláldozzuk a jövő szinaranyát.

Ugron Gábor öröke. Az Ugron Gábor halálával megüresedett színgyógyászati kerületben az egyesült függetlenségi pártok egyhangulag báró Wesselényi Ferencet, a koronaőr fiát jelölik. Ellenjelöltje előreláthatólag nem lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 26.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 óra után az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Enök felolvassa Luce Domonkos (48 as pártönkivül) levelét, melyben 6 heti szabadságot kér. Kérdi a Háztól, haillandó-e megadni?

Felkiáltások a Just-párttól: Nem! Nem!

Elnök: Ertendeli a szavazást.

A **Ház** megadja a kért szabadságot.

Következett a

bankjavaslat

általános tárgyalása.

Ivánka Inre: Röviden foglalkozik az önálló bank előnyeivel, kimutatja, hogy mezőgazdaságunkat és iparunkat nagyban fokozná és csakis önálló bank mellett biztosíthatjuk Magyarország gazdasági és politikai függetlenségét. A javaslatot nem fogadja el.

Szterényi József: Beszède elején kijelenti, hogy azoknak, — akik a kiegyezéssel foglalkoztak — 90 százaléka, át sem olvasta a kiegyezést. Hosszasan ismerteti a koalíció alatt kötött kiegyezés egyes pontjait és bizonyítani kívánja, hogy az eddigi kiegyezések közül ez a legjobb, ez felelt meg legjobban az ország gazdasági érdekeinek. Megemlíti több vívmányt, melylyel az ország önállóságát kiemelték a közönségből. Így például a kereskedelmi szerződések nem Ausztria és Magyarország közös képviselője, hanem külön az osztrák és külön a magyar képviselő írja alá. Kivívuk azt, hogy azon esetben, ha a kereskedelmi szerződés valamely országgal nem francia nyelven köttetik meg, akkor jogunk legyen a magyar nyelvet használni, amint használtuk is már több esetben. Számúva az önálló vámterület beendezkedésére, a külföldi szerződések felmondását is biztosítottuk magunknak. Rátért azután a szerződésnek a vasúti tarifákat tárgyaló pontjára, az annyira veszedelmes, többek által üdvös szakaszra. A díjszabások akkori érvényben lévő tételeit ismerteti és felolvas több jelentést, melyet több kiváló vasúti szakértő írt. Sól a kvótáról és azt mondja, hogy annak politikai oldalát már Mezőssy Béla ismertette, ő pedig most csak közgazdasági részével óhajt foglalkozni. Végül rátért a bankjavaslat kérdésére. Politikai szempontból jogos az önálló jegybank, de gazdasági szempontból a közös bank előnyös, a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja.

Enök az ülést 20 percre felüggeszti.

Szünet után

Polónyi Géza, Antal Géza, Batthyány Tivadar gróf és Szterényi József szóaltak fel személyes kérdésben.

Az ülés 3 órakor ért véget.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre. Tisztelettel

HÁBER és TÁRSA férfiszabó.
o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

Legelegánsabb estélyi cipők

és urak részére
báli divatcikkék
legkedvezőbbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

* **A főispán a gyermekvédelemért.** Miskolczi Ferenc dr. főispán tegnap a gyermekvédelem érdekében megleghangú átiratot intézett az alispánhoz. A főispán kéri az alispánt, hogy hasson oda, miszerint a vármegye területén a közegek és más hatóságok, valamint egyesületek minél nagyobb mérvű adakozással járuljanak a gyermekvédelem előmozdításához.

* **A városi tisztviselők utazása.** Balogh Döme törvényhatósági bizottsági tag december hónapban indítványt nyújtott be Nagyváradi város törvényhatóságához a városi tisztviselők utazása tárgyában, s annak kimondását kérte, hogy a polgármester kivételével, a többi városi tisztviselők ne utazzanak derűborura, hanem csak az esetben, ha a közgyűlés felhatalmazást ad. Az indítványt a városi tanács nem vette a januári havi rendes közgyűlés tárgyszorzába, hanem, mint póttárgyat vette fel a januári közgyűlésre és a tárgyalás ötödik napján, a közgyűlés végén napirendre tért az indítvány felett a törvényhatóság. Ez ellen Balogh Döme felebbezést jelentett be, a helygymintster azonban a felebbezés elutasításával a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

* **Kinevezések.** A földmívelésügyi miniszter Lintner Kálmán és Kovács Kálmán m. kir. állatorvosokat a X. fizetési osztályba m. kir. állatorvosokká nevezte ki.

* **Tisza Kálmán szobrára.** Bácsbodrog vármegye legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy Tisza Kálmán 15 évig volt miniszterelnök szobrára 5000 koronát szavaz meg s s felkéri az ország összes törvényhatóságait, hogy a szobor céljára bizonyos összeget szintén szavazzanak meg. Az átirat tegnap érkezett meg Nagyváradi város és Biharmegye törvényhatóságaihoz, Tisza Kálmán szobrára Nagyváradon és Biharmegyében már tekintélyes összeget gyűjtöttek, s Biharmegye kezel is bizonyos összeget. Tisza Kálmán szobor-alap címen, azonban sem a város, sem a vármegye még nem szavazott meg semmit a Tisza Kálmán szobrára. Alig is fog a budapesti szoborra, mert úgy tudjuk, itt Nagyváradon akarnának szobrot emelni a város e szűöttének, aki évtizedeken át irányította az ország történelmét.

* **Márványipar Biharban.** A Nagyváradi-belényesi-vaskohi vasút r. t. február 8-án rendkívüli közgyűlést tart Nagyváradon. A közgyűlés a vaskohi márványbánya üzembekérelése kérdésevel fog foglalkozni. A vasutársaság, — azaz ennek pénzével dolgozó bányász társaság már hosszabb idő óta végzi feltárási munkálatokat Vaskoh vidékén úgy a márványtelepen, mint néhány vasérc-területen. A márványtelepek feltárása már annyira előre haladt, hogy az üzembekérelés aktuális lett, a közel jövőben pedig a vasérc-telepek is sorra kerülnek.

* **Mennyi a város vagyona?** Az alábbi sorok közlésére lettünk felkérve. Mint-hogy a város Hivatalos Közlönye 2. számában *»Harminc év a város közigazgatásából«* cím alatt beküldött cikkemből a többek között épp a *»legkedvezőbb része«*, vagyis a város vagyoni gyarapodásának feltüntetése — valószínűleg szerkesztői elnézésből — kimaradt, nehogy felületességgel, avagy épp azzal illettessem, mintha én a statisztikai adatok összeállításánál ezen igen fontos körülményre nem terjeszkedtem volna ki, van szarancsém helyreigazítás, illetve pótlásként megjegyezni, hogy míg a város tiszta vagyona 1890. évben 5,167.944 frt 39 krt, az 1900. évben 12,383.880 koronát, addig az 1909. év végén már nem kevesebb, mint 14.207.621 korona 41 fillért tett ki. Nagyváradi, 1911. január 26. Tisztelettel Lakos Lajos levéltárnok.

* **Téli tájkép.** Tegnap reggelre beköszöntött a fehérvilág. Az időjárás megmutatta, hogy milyenek kellene most lennie. Éjjel pár centiméternyi hó esett, de reggel olyan hóvihar kerekedett, hogy lehordta a háztetőről a friss hóréteget. Egész délelőtt szálltak a felér hópihéék, majd éles szél csapta a járókelők arcába az apró csillagozká fagyott csapadékot. Csakhamar előkerültek a már két év óta nem látott szánkák s vígan, csilingelve futották be az utcákat. Nem soká tartott azonban az őnm. Délután már olvadni kezdett a tiszavirág életű hó s a nagyobb forgalmu utakon sár és pocsolya lett belőle. Az időjárás megenyhült s kilátás van rá, hogy az eső a nyomát is elfossa a pompás téli világnak. — A havazás azonban egy kis kellemetlenséggel is járt, mert a reggeli órákban rövid időre megakasztotta a villamos vasut forgalmát. Homokolni és sózni kellett a sineket, hogy a ke-rekek csuszását megakadályozzák.

* **Károlyi grófné kereseti adója.** A pénzügyigazgatóság gróf Károlyi Zsuzanna birtokosai nagybirtokost 58 korona 30 fill. kereseti adóval rótták meg az 1910-ben fogaratosított gépcséplés alapján. Az adó kivétel ellen a grófnő tegnap a közigazgatási bizottsághoz fellebbezett azzal az indoklással, hogy ő a cséplőgéppel idegenek részére egyáltalán nem cépelet s így azzal semmi keresetet sem biztosított magának. A pénzügyigazgató a felebbezés elutasítását véleményezi, mivel a grófné csak 1911. január 2-án adta be cséplő-gépére vonatkozó iparigazolványát, eddig pedig tartozik fizetni az adót.

* **Uj iparvasut.** A megyei gazdasági élet ismét gazdagodott tegnap. Mint belényesi tudósítónk jelenti, ugyanis Mézgeden tegnap történt meg a belényesi-mézgedi iparvasut műtanrendőri bejárása s ezzel egyidejűleg a bihari erdőipar szolgálatába is jutott. A vonat a bihari erdőipar tulajdona. Májusban kezdtek építeni s a napokban fejezték be végleg. A műtanrendőri bejárásán megjelent dr. Fráter Barnabás alispán, Varró Domokos műszaki tanácsos és a kolozsvári üzletvezetőség több tisztviselője. A bizottság az új vasutat minden tekintetben megfelelőnek találta és annak használatba vételét megengedte.

* **Megszűnt járványok.** A vármegye több közegéből jelentették tegnap az alispán-nak, hogy a járványok megszűntek. Különösen az oly nagy mérvben uralkodott vöheny kezd alább hagyni. A tegnapi jelentések szerint Boklya, Hegyközujlak, Pusztahodos és Csontaháza községek azok, ahol a vöheny megszűnt.

* **Nagy szerencsétlenség a tengeren.** Lisszabonból jelentik: Olhavo köz-ében egy halászbárka összeütközött egy gőzössel. A bárkának tizenegy főnyi legénysége elmerült.

* **Drágasági pótlékot kérnek.** Nagyváradi város mérnöki hivatalának személyzetéből Pikó János városi mérnök, Schenkengel Sándor városi csatorna felügyelő és Kircsy Gábor szakdíjnok kérvényt adtak be Nagyváradi város törvényhatóságához, amelyben kérik, hogy az 1910. évre megszavazott 10 százalékos drágasági pótlékban ők is részesíttessenek. A kérvényezők az állami hozzájárulásból ezért nem részesültek, mert csak az utóbbi időben véglegesítették s ugyanezen okból nem kaptak drágasági pótlékot sem. A tanács valószínűleg nem terjeszti elő a törvényhatóságnak most a kérvényt, mert a legutóbbi közgyűlés akként határozott, hogy fizetésemelés, vagy drágasági pótlék iránti kérelmeket csak egyszer egy évben és pedig a költségvetés tárgyalását megelőző közgyűlésben terjeszsen be a törvényhatóság elé a város tanácsa.

* **A szerb házitörvény.** Belgrádból jelentik: A királyi ház tagjainak a királyhoz való viszonya Szerbiában még mindig nincs alkotmányosan szabályozva. Udvari körökben mostanában sok szó esik arról, hogy a kérdés végleg rendeztesse. Két évvel ezelőtt egy udvari statutumot szövegeztek meg, melyre György akkori trónörökösnek a lemondása adott alkalmat. Ennek a statutumnak azonban törvényes ereje még nem volt. A parlament két kormány-pártjz, most olyan irányban folytat tárgyalásokat, hogy az új udvari törvény csak bemutatásra kerüljön a szkupstina elé tudomásvétel végett, tárgyalni fölőtte azonban ne lehessen.

* **Meggyilkolta a férjét.** Hajdusoboszló határában az országuton vérbefagyva, holtan találták Tóth István gazdag földbérletű Eleinte azt hitték, hogy rablógyilkosság történt, mert a holttest mellett pár lépésnyire a földön hevert Tóth üres pénztárcája. Ruhájának zsebei ki voltak forgatva, ami a rablógyilkosság mellett szólt. A csendőrség alig pár órára a gyilkosság után a tetteseket, Tóth Istvánnét és szeretőjét, Pinczés Mihályt, kézrekerítette. Tóth István 56 éves ember volt. Pár évvel ezelőtt egy magánál sokkal fiatalabb leányt vett feleségül. A leány nem akart elmenni az idős emberhez, de a szülei kényszerítették, akinek még leánykorában viszonya volt Pinczés Mihály 22 éves legénynyel. A férj szemrehányásokkal illetve a feleségét, de ez nem használt semmit. Tegnapelőtt délután az asszony rávette az urát, hogy menjen ki a tanyára s végezze el ügyes-bajos dolgait. Tóth megfogadta a tanácsot s a mikor besötétedett, az asszony és a szeretője szintén követték. Pinczés bekormozta az arcát, nehogy esetleg felismerjék. A tanyaházba bekopogtatott s kihívta a férjet az udvarra. Tóth mitsem sejtve, kiment. Ekkor Pinczés baltával többször fejbevágtá, úgy hogy elesett. A felesége rejtekhelyéről előrohant és késsel többször sziven szurta. Tóth meghalt s a holttestét az országuttra helyezték el. A csendőrök Tóthnéhoz akkor állítottak be, a midőn a véres ruhákat mosta. Eleinte tagadott, de aztán beismerte, hogy megölte az urát. Pinczés a férj ágyában aludt, a mikor a csendőrök letartóztatták. A gyilkosok bevalótták, hogy Tóthot a disznóért kapott 51 koronáért ölték meg.

* **Magánvizsgálóra sikerrel előkészt** egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

* **Egy angol felfedező utazó holtteste.** 1826-ban Laing angol tudós elindult Afrika belsejét felkutatni s eljutott Timbuktu-tuba, aztán nyomvesztett és soha többé nem hallottak róla hirt. Angol expedíciók nem egyszer kutattak utána, de aztán feladtak minden reményt. Most egy francia tiszt megtalálta Laing holttestét. A beaszülöttek meséi alapján felásta azt a helyet, a hol nyolcvanöt évvel ezelőtt a timbuktuai nép agyonverte az első európaiat, a ki közéjük tévedt. Egy fa tövében, néhány méter mélyen a föld alatt megtalálta Laing csontvázát.

* **Rovai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kézi Lexikona 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető Benkő Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium* Nagyvárad, Rákóczi ut. 10. Telefon 870.

* **Üzlet.** Ur, az előtte álló bordárhoz: Vigye ezt a levelet a Kálvária utca 192. szám II. emeletére. Mi jár ezért magának?
Hordár: Ed forint nadságos ór?
Ur: Egy forint az sok...
Hordár: Kálvária-otca 192 sz... második emelet? ... Nem sok...
Ur: Na jól van, itt a pénze.
Hordár: Olászló nadságos ór. (Elindul és visszanez, meglát egy Messenger-Boy) Te fíjó, jere i el!
Messenger-Boy: Mi tetszik uram?
Hordár: Biciklizd el eztet o levelet a Kálvária otcába, második emelet százkilencvenkettő szám olái Mi jár tenék-d?
Messenger-Boy: 90 fillér uram.
Hordár: Ne itt van edj korona. Tíz fillér o tiéd. (Elégült mosolyal visszamegy helyére, jó üzletet csinált.)

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Miért nem fáj a foga?!

Mert mindennap

G y u l a n t i n

fog essenciával mosom.

Ez megóvja a barnulástól, lazulástól és romlástól, még a fogkövet is feloldja. Minden más fogmosót felülmúl kellemes ízével és a fogra amellet teljesen ártalmatlan. A fogfájást egy perc alatt megszünteti.

Ára üvegenként 1.50 és 3 kor.

Kapható:

Sikli Józsefnél,

Nagyvárad, Körözs-utca 6.

És minden jobb fűszer és fodrász üzethen. — Megrendelésnél már két üvegtől bérmentve szállítom

* **Öngyilkos urasági inas.** *Marossán* István 21 éves urasági inas, ki *Nadányi* Imre földbirtokos szolgálatában állott, tegnap este az Ezred-évi emléktéren egy 7 milliméteres forgópisztollyal hasba lökte magát. Mivel a golyó nemesebb testrészt nem sértett, az öngyilkos sérülése könnyebb természetű. A mentők a b'armegyei kórházba szállították.

* **Villamos csillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: A kard becsülete.
Szombat: Templom tövében. Bajazzók.
Vasárnap: délután Karenin Anna.
Halhatatlan lump.

A kard becsülete. Kizaliczky Antal nagy szinpadí készséggel és ügyes technikai fogásokkal felépített társadalmi színműve »A kard becsülete« nagysikerű aratot a szerda esti bemutatón. A darab ma este kerül másodszor színiere.

A templom tövében és a Bajazzók. Két zsufolásig megtelt nézőtér fogadta ezt a két nagysikerű darabot. Ráskay Ferenc jeles kvalitással megalkotott egyfelvósos drámaletjtének és Leoncavalló gyönyörű operájának holnap, szombaton este lesz a harmedik előadása s a siker nem fog elmaradni ez alkalommal sem.

Vasárnap délutáni előadás. Az idei szezon egyik legnagyobb sikerű drámája, a »Karenin Anna« kerül színiere vasárnap délután. A főszerepet E Kovács Mária fogja játszani.

A halhatatlan lump premierje. A színháznál már befejezték a **Halhatatlan lump** betanítását és minden készen várja a premiert. Régóta nem tekintett oly várakozással a színház bemutató elé, mint a vasárnapi lázának ígérkező premierre, amelyhez jogosan fűz nagy reményeket a színház. Az operett minden jó tulajdonsággal rendelkezik. A zenéje igazi operettmuzsika, amely nem banális, hanem minden könnyedsége mellett értékes és tartalmas. A szöveg szintén kifejező és távol áll a megszokott operettlibrettók tucat termelésétől. Végül pedig — és a színészek szempontjából talán a főszempont — a darabban néhány par excellence szerep van, amely már egymaga is biztosítja a sikert. Ezek a szerepek a legjobb kezekben vannak és Zsigmondy Anna, Bihari Böska és Asszonyi László nagy ambícióval készülnek alakításukra. Az operettet Leöwey Leó rendezzi.

TANÜGY.

Az érmihályfalvai igazgatótanító panasza. Derzsi Kálmán érmihályfalvai igazgatótanító tegnap panaszt intézett a közigazgatási bizottsághoz, az ottani előjáróság ellen. A panasza az adott okot, hogy az igazgatótanító mindig a legponosabbban írja össze az iskola-mulasztókat és a névsor alapján kéri az előjáróságot, hogy a mulasztók szüleit büntessék meg, amit azonban az előjáróság nem teljesít. Az előjáróság e mulasztása folytán ma már annyira lajultak az érmihályfalvai viszonyok, hogy az iskolaköteleseknek mindössze 50 százaléka jár iskolába. Az igazgatótanító kéri a közigazgatási bizottság szigorú intézkedését.

NYILTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Járványos betegségeknel

mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknel fő a víz, legbiztosabb óvszer a

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

mint nyálka oldó szer, ugy magában mint meleg tejjel vegyítve köhögéssnél, rekedtségnél, fűdőhurtnál stb. legjobb gyógyszerrel ajánlatik Nehezen emészto, gyomorhurtnál kitűnő hatása van! Húgyhajtó gyógyital! — Kérjük minden kávéházban és vendéglőben bor vagy pezsgőhöz, mindenkinek kitűnően fog izleni.

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 29. Iparos bál a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 1. A Tiszti Kaszinó estélye, hangversennyel, táncal a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 2. Káptalani tisztek bálja a Fekete Sában este 9 órakor.

Február 2. Az Evangélikus Nőegylet teaestélye délután 5 órakor a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 5. A Kath. Legényegylet színielőadással és táncal egybekötött házas estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 7. A biharmegyei és nagyváradí nőegylet társasvacsorája és táncmulatsága a Pannóniában.

Február 8. A Kath. Kör társasvacsorája és háziestélye a Pannóniában.

Február 11. Utazás a fölo körül. A Gyermekbarát Egyesület bálja a Vigadóban.

Február 25. A Tiszti Kaszinó vivó estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

A Legényegylet mulatsága. A Nagyváradí Katholikus Legényegylet 1911. február 5-én a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségeiben táncmulatsággal egybekötött mulkedvelői előadást rendez, mely alkalommal színiere kerülnek »A két süket« és »A két igaz-

gató» című vigjátékok. Föllépnek a két darabban Jancsó Béla, Csete Rózsika, Barza Antal, Nagy István, Farkas József, Lammel Stefice, Hegyi Dániel, Viola István, Kádár János, Antalfi Margitka és Fleisz Mihály. A két egyfelvonásost Gazdag Ilonka magántanca zárja be. Ezután kezdetét veszi a tánc. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak. A multság tiszta jövedelme a Legényegylet munkás-gimnáziuma javára fog fordíthatni.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajtják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel árushatom.

Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban lévő számos elismerőlevél, valamint a nagyszámu helyi- és vidéki megrendelők igazolhatják.

Síves pártfogásáért esedez

IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-színház művésznőinek fűző szállítója. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

! Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik. !
! Kézsmárszky-haskötők mérték után készíttetnek. !

TÁVIRATOK.

Az új osztrák-magyar nuncius.

Róma, január 26.

(Saját tudósítónktól.) A pápa hozzájárult Hartenstein hercegnek osztrák-magyar nunciusi való kinevezéséhez. Hartenstein igen sok érdemet szerzett eddigi működésével. A kinevezés általános örömet keltett mindenfelé.

A vatikáni nagykövet bucsukihallgatása.

Budapest, jan. 26.

A pápa Széchen gróf, volt vatikáni nagykövetet bucsukihallgatáson fogadta és érdemeinek elismerésül a Pius-rend nagykeresztjét adományozta. Széchen gróf február elején utazik Párisba.

Affér egy interpelláció miatt.

Budapest, jan. 26.

A Ház mai ülése alatt Huszár Károly tegnapi interpellációjának következményeként, a folyosón lovagias affér keletkezett Huszár Karoly és Farkas Pál képviselők között. A megbizottak ma megkezdett tárgyalásukat holnap délelőtt fogják befejezni.

A közgazdasági bizottság ülése.

Budapest, január 26.

(Saját tud.) A képviselőház közgazdasági bizottsága ma d. u. 3 órakor ülést tartott Beöthy László elnökletével. Az ülés tárgya volt a központi statisztikai hivatalnak 1911 évi működési tervének felolvasása.

Ugron Gábor temetése.

Székegyudvarhe'y, jan. 26.

(Saját tudósítónktól.) Ma óriási részvét mellett ment végbe Ugron Gábor temetése. A halottszállító kocsit éjjel érkezett a pályaudvarra, ahonnan a délelőtt folyamán vitték a nagy halott koporsóját a család sírboltjába. A pályaudvaron az egész város közönsége megjelent. A községek testületileg képviseltették magukat. A pályaudvarról hosszú menetben indult el a közönség a halottal a Szent Ferenc rendiek templomába, ahol beszentelték a koporsót. A templomból Szombatfalvára indult el a gyászmenet. A koporsó másfél óra alatt ért el a család sírboltjához, ahol ismételt beszentelés után örök nyugalomra helyezték a halottat.

Beteg királylány.

Amsterdam, jan. 26.

Nagy a szomorúság egész Hollandiában, mert Julia hercegnő, a királynő egyetlen gyermeke, a holland nép személfénye beteg. Influenzába esett és félt, hogy tüdőgyulladást fog kapni. A királynő férjét, aki Mecklenburgba akart utazni, távirattal hívták haza.

A pestis.

Páris, január 26.

A New-York Heraldnak táviratozzák Pekingből, hogy az európai orvosok tanácstalanul állanak, a pestis ij-szöven terjed. Kínai vadászok hurcolták be a járványt Oroszországból és ők voltak a pestis első áldozatai. Ezuttal nem patkányok idezték elő a pestist, ezt az európai orvosok kétségtelenül megállapították. Tiencinben a nemzetközi törvényszék feloszlott, mert a bírák külföldre menekültek. A német trónörökös pekingi látogatása elmarad és már ehhez képest abba is hagyták a nagy készülődéseket, mert a trónörökös csak Sanghaig fog utazni.

Hóviharok Oroszországban.

Pétervár, január 26.

Hat nap óta egész Oroszországban hóviharok dühöngenek. Batum felé nem közlekedhetnek vonatok, a táviróvezetékek elszakadtak. Csak most jön hír onnan, hogy a hó egészen eltemette a gimnáziumot. Olyan vastag a hólepel, hogy sok ház kéménye sem látszik ki. Novobajaz-dben temérdek ember veszett oda. Jekaterinoszavban a hófúvástól egy személyvonat nekiment az állomás vas útközbakjának, áttörte az épület falát. Egy gépész meghalt és tizenhét utas súlyosan megsebesült.

Hatvanszoros templomrablás.

Pöstyén, január 26.

(Saját tudósítónktól.) Az utóbbi időben napirenden voltak a felvidéki templomok fosztogatásai. A csendőrség hiába nyomozott, a tetteseknek nem tudtak nyomára akadni. Tegnap Galacon letartóztattak egy Franz Mihály nevű embert, aki a kihallgatás alkalmával beismerte, hogy hatvan templomrablásban részes. A csendőrség Franz társainak kézrekerítésén fáradozik.

Igazságszolgáltatás.

§ Háromszáz választó rágalmazási pöre. A múlt évi általános választásokon két jelölt küzdött a szászrégeni mandátumért. Malonyay Dezső munkapárti és dr. Urmánczy Nándor függetlenségi voltak a jelöltek és a harcból 14 szótöbbséggel Urmánczy került ki győztesen. A Malonyay párt petíciót adott be a mandátum ellen. Etetéssel, utatással, vesztegetéssel vádolja az Urmánczy-pártot és névleg is felsorol 350 választót, a ki pénzt fogadott el a szavazatáért. A felsorolt szavazók közül háromszázan rágalmazás miatt bepörlték a petíció tizenkét aláíróját, Grosz Frigyes és társait. A tömeges pört a járásbíróság egyécsitette és tegnapra tüzte ki a tárgyalás napját. A tegnapi tárgyaláson a vádlottak védői kérték a bíróságot, hogy az eljárást addig függesztesse fel, míg a Kuria nem dönt a petíció tárgyában. A bíróság erre a tárgyalást elhalasztotta a Kuria döntéséig.

SPITZER BÉLA

női és gyermek divat-háza

A legszebb

menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek

S p i t z e r

szalonjában

Rákóci-ut 3. sz.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: Hjalmar Knuth

Fordította: Vörös József. 18

Hova menjek? Üres zsebbel nem lehet kávéházba menni és nincs ismerősöm, akit délelőtt meg lehetne látogatni. Ösztönszerűleg mentem a felső városba, sokáig ácsorogtam a piactól a határig terjedő úton, elolvastam az Esti Újságot, melyet épp most függészttetek ki, lementem a Károly János uton, visszafordultam s egyenesen a Megváltó temetőbe mentem, hol csendes helyecskét találtam a kápolna mellett.

Némán ültem ott, beletámasztam a nyirkos levegőbe, szundikáltam és láztam. Mut az idő. Vajjon csakugyan költői ihlet alkotta mestermű volt-e a tárcám? Isten tudja, talán itt ott hibák voltak benne? Ki tudja, talán el sem fogadják a szerkesztőségben? Egyszerűen el sem fogadják? Középes munka volt, talán rossz munka? Senki se állhat jól érte, hogy e pillanatban nem dobja-e éppen a papírkosarába... Bizalmam megrendült s kétségbeesetten szaladtam ki a temetőből.

Akersgadenbe érve, egy kirakat ablakán néztem be, láttam, hogy néhány perccel múlt 12 óra. Még jobban elkéseredtem, azt hittem, hogy dol már régen elmúlt s még előt

hiába kerestem volna fel a szerkesztőt. Tár-
cám sorsa sötét sejtelmekkel töltött el; minél
tovább gondolkodtam róla, annál hihetlenebb-
nek tűnt fel előttem, hogy éppen most tudtam
volna valami jót írni.

Lázos fejjel, álomtól részegen irtam volna
valami okosat? Persze, hogy tévedtem és ok-
talanság volt, hogy egész délelőtti olyan jó
kedvem volt. Természetes! Ullevoldvejenbe
siettem, Szent Hausbaugen mellett baladtam
el s kijutottam a mezőkre, aztán befordultam
a sötét kis utcákba, a fűrészmalmok, telkek,
szántók közt bandukoltam, míg végre a belát-
hatlan országútra értem. Itt megálltam s aztán
visszaforodtam. Megizzadtam a menésben s
azért lassan es leverten mentem visszafelé. Az
úton két szénásszekérrel találok, a kocsi-
s k a széna feküdték és énekeltek; mindkét
kocsis hajadontól volt s mindkétőnek gor-
dalan és kerek volt az arca. Azt hittem, hogy
megszólítottak, vagy hogy valami tréfás meg-
jegyzést kockáztattak, mikor a közelükbe ér-
tem, az egyik rámkialított s megkérdezte, hogy
mi van a hónom alatt. (Folyt. köv.)

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

1414—1911.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hi-
vatala mint I. fokú iparhatóság ezennel
közhírré teszi, hogy Sztarill Ferenc épí-
tész által felállítani szándékolt téglá és
cserép gyártelep telep engedélyezése tár-
gyában folyó évi február hó 1-ik napjá-
nak délelőtti 11 órájára a váradvelencei
országut és Körös folyó közt 7515—7620
hr. sz. ingatlanra helyszíni tárgyalást tü-
zött ki, a mely körülményről az érde-
keltek oly figyelmeztetéssel értesítettek,
hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni
tárgyalás alkalmával adják elő, mert a
későbbben teendő felszólamlások figye-
lembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1911. január 21.

Gerő,
r. főkapitány.

KÖZGAZDASÁG.

Pénztézetek közgyűlési naptára

- 29. A »Központi Takarékpénztár« közgyűlése.
- 29. A »Nagyvárad Takarékpénztár« részvénytár-
saság d. e. 10 órákor.
- 28. Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Termény
Hitelbank d. u. 4 órákor
- 31. Agrár Takarékpénztár részvénytársaság.
Február 2-án A »Gazdasági és Iparbank« rész-
vénytársaság d. e. 10 órákor.

A szédelő kiállítások és azok képviselői ellen.

Az Országos Magyar Kiállítási Központ
körlevelet intézett a hazai ipari, kereskedelmi-
és gazdasági egyesületekhez, melyben állást
fogal a szédelő kiállítások és azok képviselői
ellen. E közérdekű tájékoztató lényege a kö-
vetkező:

Az utóbbi időben számos panasz érkezett
hozzánk a külföldi kiállítási ügynökök ellen,
akik ismeretlen jellegű és célú külföldi kiál-
lítások számára kiállítókat gyűjtenek és a tájé-
koztatlan termelőket, főleg iparosokat és gazdá-
kat, akik jóhiszeműleg engednek a csábítások-
nak, lépre is vezetnek, az ádozatokat jól meg-
sarcollják és ennek ellenében teljesen ér-
téktelen diplomákat és érmekeket küldenek
nekik.

Az érintett ügynökök eljárása igen ravasz
és elővigyázó. Mindig oly városból rajzanak

ki, amelyben tényleg vannak komolyabb kiállí-
tások. Harmadéve London, tavaly Brüsszel, a
legtöbbször Páris a kiállítási pontjuk, de az
idén már Turin és Rma számára is dolgoz-
nak, ahol tudvalevőleg nagy nemzetközi kiállí-
tások is készülnek.

Az ügynökök által képviselt u. n. »kiállí-
tások« rendszerint nem tartanak meg, ami
a jobbik eset; a rosszabb eset az, ha meg-
tartják őket, mert ezek azután a kiállításoknak
valódi paródiáját képezik, ahol rakárszerű ösz-
szevisszaságban him-lom halmozódik fel, mely-
ről a komoly szak'apok a megbotránkozás és
visszautasítás hangján szoktak megemlékezni.

Mégis előfordul, hogy egy ilyen zugkiállí-
tási diplomát az illetékes osztrák és magyar
konzulátus hitelesít, ami azonban csak az alá-
írási hitelesítést jelenti, de nem a kiállítás ni-
véjának igazolását. Az illető ügynökök persze
az ilyen hitelesítés tényét a maguk üzleti elő-
nyei javára szokták a könnyen hívők és tájé-
kozatlanokkal szemben kihasználni. Tekintettel
azonban az e téren előfordult visszaélésekre, a
német birodalmi kormány már megtiltotta a
követségeknek és a konzulátusoknak a kétes
jellegű okmányok aláírásának hitelesítését, mert
meggyőződött róla, hogy a hitelesítést bizo-
nyos kiállítások rendezői csak azért kérelme-
zik, hogy értéktelen okmányaik, a hitelesítési
záradék révén, a hiteles jellegnek legalább a
látszatát keltsék föl. Kívánatos, hogy a német
kormánynak ezt a példáját a többi kormányok
is kövessék.

Ezek után elsősorban hangsúlyozzuk, hogy
mind n, Magyarországot érdeklő kiállításról a
kormány, illetve a kiállítási központ, a keres-
kedelmi és iparkamarák és a szakegyesületek
utján tájékoztatja az érdekeltséget s azokra
nézve, amelyekben részvételünk kívánatos, hiva-
talan, vagy félhivatalosan gondoskodik is a
kiállító közönség direkt, vagy indirekt akkvi-
rálásáról. Amiből önként következik, hogy a kül-
földi kiállítási ügynökök majdnem kivétel nél-
kül oly kétes értékű kiállítási okat képviselnek,
amelyeknél a közönség érdeke egészen mellé-
kes, főcéljuk azonban saját üzleti érdekeiknek
minél előnyösebb kielégítése, lehetőleg minél
több kiállító-balekakkvirálása révén.

Mindezeknél fogva bizalommal kérjük a
tekintetes Elnökséget, hogy a maga hatásköré-
ben óva intse a termelő közönséget a külföldi
kiállítási ügynököktől, mert az ezek által kép-
viselt kiállításokból csak a rendezőknek van
hasznuk, akik ennél fogva azokat üzletszerűen
veszik állandó gondozásukba, mert jóhiszemű,
félrevezethető termelőket mindig fognak ta-
lálni és legalább ezt hiszik és remélik.

Mi azonban azt óhajtjuk, hogy ezek a
félrevezetések nálunk megszűnjenek, hogy a mi
közönségünk ne üljön föl a kizárólag a saját
hasznuk érdekében hozzánk eljáró külföldi
kiállítási ügynököknek.

Ki kell tehát tanítani a termelő közön-
séget, hogy a külföldi kiállítási ügynökökkel
egyáltalán ne is álljon szóba, a mi annál
köznyebb, mert az országos Kiállítási Központ
(Bud pest, gróf Zichy Jenő utca 4.) készség-
gel vállalkozik arra, hogy bármely kül- és
belföldi kiállítás felől tisztes felvilágosítások-
kal szolgáljon az érdekeltségnek.

Ha pedig várakozás ellenére mégis akadna
magyar iparos és gazda, a ki ily kiállításon
részt vesz, azt olybá kell venni, mint a ki a
főnnebbi felvilágosítások dacára a nagy fo-
gyasztó közönség félrevezetése céljából pályá-
zik kétes értékű kiállítási kitüntetések meg-
szerzésére. Ezekkel szemben magához a nagy
közönséghez kell appellálni és ennek segítség-
gét oly értelemben kikérni, hogy bojkottálja
azokat a termelőket, a kik ily értéktelen ki-
tüntetési jelvényekkel kívánják a jóhiszemű
közönséget megtévesztetni.

E szempontból az összes eddig meg-
alakult kiállítási központok nemzetközi szö-
vetségének támogatásával hivatalosan is figye-
lemmel kísérik a zugkiállításokat és ezek
felől a sajtó útján fogjuk időről-időre az ér-
dekeltséget és a nagy közönséget tájékoztatni.

A biharmegyei gazdák áru- és hitelintézete.

Első évi közgyűlését tartotta meg tegnap
délután négy órákor a biharmegyei gazdák hi-
telintézete. Alig egy esztendei fónállás után
megleppő és szép eredményeket ért el az áru-
és hitelintézet, amelynek Berger Gyula a vezér-
igazgatója. A közgyűlést Schwartz Ferenc, az
igazgatóság elnöke nyitotta meg. A gyűlésen
megjelentek:

Schwartz Ferenc, Báyer Lajos, Ivánkai
Fleischhacker Gyula, Markovits Sándor, dr. Mos-
kovits Miklós, Des Echerolles Kruspér Sándor,
dr. Lengyel Zsigmond, dr. Bárdos Imre, Balázs
Odon, Balázs Ernő, Borgida Béla, Markovits
Gyula, Papp Imre, Kelen Béla, Lukács Lajos,
Lindenbaum Ignác és Goldstein Sándor.

Schwartz Ferenc elnök üdvözölte a rész-
vényeseket és előterjesztette az igazgatóság
jelentését.

Tisztelt Közgyűlés!

Fiatal intézetünk első évi üzleti eredmé-
nyéről beszámolván, az 1910-ik év január, febr-
uár és március hónapja ugyszólván az előké-
születekkel telt el és így mérlegünk eredménye
tulajdonképpen az év második felére vezet.
Ezen első három hónapban alig kötöttünk üz-
leteket, ezért az elért eredményt nem is ne-
vezhetjük egy üzletév eredményének. Az év
folyama alatt bevezettük az áru-üzletet. E be-
vezetés tetemes költséggel járt, de a belföldön,
Ausztriában és Németországban szép összeköt-
tetéseket eredményezett. Áru-osztályunk ered-
ménye szintén csak az év második felére
vehető. Ugyancsak a folyó évben létesítettük
sertés-hizlaldánkat, amely 4000-nél több sertés
befogadására képes és a modern egészségügyi
követelményeknek mindenben megfelel. Mint-
hogy a sertés-hizlalda felépítése nagy tőkét és
költséges befektetéseket igényelt, az üzem-
dekében alaptőkéákat a szeptember hó 24-én
tartott közgyűlésünkön 1000 db részvényvel
500000 koronáról egy millió koronára emeltük.
Hizlaldánkban az eladásokat szeptember hóban
kezdettük meg és így ideig mérlegünk, amely
a hizlalda 4 havi működésének eredményét már
magában foglalja, csak kezdetleges képet nyujt-
hat ezen vállalatunk jövedelmezőségéről és
hasznosításáról. Ezek után van szerencsénk
mérlegünket előterjeszteni, mely

55028 korona 83 fill.

nyereséget tüntet fel.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy jelen-
tésünket tudomásul venni, a felosztásra vonat-
kozó javaslatunkat határozattá emelni s úgy
részünkre, mint a felügyelőbizottság részére a
felmentvényt megadni, valamint elrendelni méltó-
tasságuk, hogy részvényeinknek esedékes első-
szármu szelvényei folyó évi január hó 16. nap-
jától kezdve pénztárunknál kifizethetők le-
gyenek.

A felügyelőbizottság jelentését Papp Imre
olvasta föl. A közgyűlés a jelentéseket tudomá-
súl vette. Ezután az igazgatóság és fel-
ügyelőbizottság tagjait újra megválasztották.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, jan. 26.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	868.50
Osztrák hitel	—	—	675.50
4%-os koronajáradék	—	—	91.95
Államvasut	—	—	747.50
Jelzálogbank	—	—	506.75
Leszámitoló bank	—	—	605.50
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	771.—
Rimamurányi	—	—	669.—
Salgótarjáni	—	—	—
Közuti vasut	—	—	802.50
Városi villamos	—	—	406.50
Adria	—	—	—

Irányzat: Csendes.

A gabonatözsde.

	50 kilogramonként.
Buza áprilisra	11.28
Buza májusra	11.10
Buza októberre	10.80
Rozs októberre	8.06
Zab áprilisra	8.69
Tengeri májusra	5.69

Irányzat: N. ugodi.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

utólérhetetlen.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Kert utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat.

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Heiczler Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítek.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken méterékvétel vegett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heiczler Ferenc.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

„TISZÁNTUL“-ra
előfizethet
mindennap.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fénypépszálák ugyancsak legolcsóbb árban kaphatók.

Csillarak,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyancsak állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1000-12000 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujjonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 === készítettnek. ===

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl”-ban közöltetnek.

Alapítottott:
 1894.